

Fransızcadan Türkçeye Deyimlerin Öğretilmesinde Etkin Öğretim Yönteminin Belirlenmesine Yönelik Bir Arařtırma¹

A Research on Determining the Effective
Teaching Method in Teaching Idioms
From French to Turkish

Mustafa Hakan ATASOY²

Journal of Civilization Studies
Volume 9, Issue 1, pp. 10-22
2024
DOI: 10.52539/mad.1467398
Received: 10 April 2024
Accepted: 23 August 2024
© The Author(s) 2024
For reprints and permissions:
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mad>

Özet

Fransızcada deyimler, dilin anlatım gücünü, zenginliğini ve güzelliğini ortaya koyan klişeleşmiş özgün sözlerdir. Fransız dilinde gündelik iletişimde çok önemli bir yeri olan deyimlerin çoğunluğu, çok ileri düzeyde Fransızca bilen yabancılar tarafından bile bilinmemektedir. Zira hala deyim öğretimi gerekli öğretim tekniklerinden yoksundur. Öte yandan, yapılan literatür taramasında, deyim öğretiminde öğrencinin merkeze alındığı güncel öğretim yöntemleri ile başarılı sonuçlar alındığı ve çoğunlukla, görsel ve videolu öğretim metodunun deyimlerin anlaşılmasını ve akılda kalıcılığı geliştirdiği belirlenmiştir. Bu çerçevede, bu çalışmada, Fransızca deyimlerin öğretiminde kullanılan düz anlatım, kısa hikâyeler ve görsellere dayalı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin başarısında ne ölçüde etkili olduğu ve en iyi öğretim yönteminin hangisinin olduğunun araştırılarak ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu maksatla, Marmara Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Ana Bilim Dalında öğrenim gören 26 öğrencinin katılımıyla nicel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada öncelikle, akademisyenlerin görüşleri esas alınarak belirlenen B2 seviyesine uygun 39 deyime ilişkin bir ön test uygulanmış ve testte bazı deyimlerde düşük sonuçlar elde edilse de öğrencilerin bireysel başarı ortalamasının % 66 olduğu görülmüştür. Daha sonra, düz anlatım, kısa hikâye ve görsel öğretim yöntemleri ile sekiz haftalık bir öğretim programı uygulanmıştır. Yapılan son testteki bulguların analizine göre, düz anlatımda % 81, kısa hikâyelerde % 74 ve görsellerde ise % 93'lik başarı oranı elde edilmiş; dolayısıyla görsellere dayalı öğretimin diğer yöntemlerden daha etkin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Fransızca Deyimler, Öğretim Yöntemleri, Görseller, Geleneksel Yöntemler

Abstract

Idioms in French are clichéd unique words that reveal the expressive power, richness, and beauty of the language. Most idioms, which have a very important place in daily communication in the French language, are not known even by Turks who know French at a very advanced level. Because teaching idioms still lacks the necessary teaching techniques. On the other hand, in the literature review, it was determined that successful results were obtained with current teaching methods that focused on the student in teaching idioms, and that mostly the visual and video teaching method improved the understanding and memorability of idioms. In this context, the aim of this study is to investigate and reveal to what extent the teaching methods based on direct narration, short stories and visuals used in teaching French idioms are effective in students' success and which teaching method is the best. For this purpose, this research was conducted using the quantitative research method with the participation of 26 students studying at Marmara University French Translation and Interpreting Department. In this research, firstly, a pre-test was applied on 39 idioms suitable for B2 level, which were determined based on the opinions of academicians, and although low results were obtained in some idioms in the test, it was seen that the students' individual success average was 66%. Then, an eight-week teaching program was applied using teaching methods such as direct representation, short story and pictorial representation, and the findings obtained in the post-test were analyzed. According to the analysis of the findings in the post-test, a success rate of 81% was achieved in direct narration, 74% in short stories and 93% in visuals; therefore, it was determined that visual-based teaching was more effective than other methods.

Key Words: French Idioms, Teaching Methods, Pictorial Representation, Traditional Methods

¹ Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Fransızca Öğretmenliği Programı'nda yazar tarafından hazırlanan "Fransızcadan Türkçeye Deyimlerin Çevirisi Sorunsalı ve Öğretilmesi" adlı doktora tezinden türetilmiştir.

² Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Mütercim Tercümanlık Bölümü, e-mail: atsymh@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6938-723X

GİRİŐ

Fransızcada "les expressions idiomatiques" anlamına gelen deyimler, dilin anlatım gücünü, zenginliğini ve güzelliğini ortaya koyan klişeleşmiş özgün sözlerdir. Fransız dilinde gündelik iletişimde çok önemli bir yeri olan deyimlerin çoğunluğu, çok ileri düzeyde Fransızca bilen Türkler tarafından bile bilinmemekte ya da kullanılmasında yanlışlıklar yapılmaktadır (Topçu, 1999, s. 173).

Bu kapsamda, anadili öğrendiği yabancı dilden farklı olan öğrenciler deyimsel ifadeleri kullanırken sıklıkla hata yaparlar çünkü onları yeterince iyi tanımazlar ve deyimleri uygunsuz bağlamlarda kullanırlar. Anadilini konuşanlar ise bunları farkında olmadan çok sık kullanırlar (Jovanovic, 2017, s. 3-4). Deyim kullanımında genellikle; gramatik, sözlük bilim, anlambilim, söz dizimsel, anlama ve çeviri bakımından zorluklar yaşanmakta ve en çok hatalar bu açılardan yapılmaktadır. Halbuki günümüzde, deyimsel ifadelerin öğretimine ilişkin yapılan güncel çalışmaların ve dildeki bu yapıların öneminin hem öğretmen hem de öğrenen tarafından fark edilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, 1970'lerden bu yana, deyimsel ifadelerin incelenmesi sorunu çok sayıda araştırmanın dikkatini çekmiş, anadil ve yabancı dil öğretiminde deyimsel ifadeleri analiz etmek amacıyla deyimsel ifadelerin oluşturulduğu deyim bilimi alanıyla ilgili birçok makalenin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yabancı dil söz konusu olduğunda araştırmalar birkaç ana soru etrafında dönmüştür. Özellikle, deyimsel ifadeler için "neden ve nasıl öğrenilmeli?" sorusu en çok dile getirilenlerin başında yer almaktadır (Jovanovic, 2017, s. 3).

Ayrıca, deyim bilimi çalışması son yıllarda perspektifler ve teorik öneriler açısından zengin yeni bir büyüme yaşamıştır (Lecler, 2003). Artık, dilbilgisine dayalı bir öğretimden ziyade öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik bir öğretimin geçerli olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak deyimler hala, ders sırasında rastgele verildiği için gerekli öğretim tekniklerinden yoksun bulunmaktadır González-Rey (2007),

Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde, genellikle bu çalışmalarda öğrencinin merkeze alındığı güncel öğretim yöntemleri ile başarılı sonuçlar alındığı; bu çalışmaların çoğunlukla, görsel ve videolu öğretim metodunun deyimlerin anlaşılmasını ve akılda kalıcılığı geliştirdiği vurgulanmaktadır.

Bu çerçevede, "Fransızcadan Türkçeye Deyimlerin Öğretilmesinde Etkin Öğretim Yönteminin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma" başlıklı bir çalışma hazırlanmıştır. Çalışmada, Fransızca deyimlerin öğretiminde kullanılan *düz anlatım*, *kısa hikâyeler* ve *görsellere* dayalı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin başarısında ne ölçüde etkili olduğu ve en iyi öğretim yönteminin hangisinin olduğunun araştırılarak ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu maksatla, Marmara Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Ana Bilim Dalında 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılında öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerinin katılımıyla *nicel* bir araştırma yapılmıştır.

1. LİTERATÜR

Yapılan literatür taramasında, Cavalla ve Labre (2009), Kühn (1992), Jovanovic (2017), Gibbs, (1997), Boers, (2007), Wu vd. (2021) ve Allen (1995) gibi önemli yabancı yazarlar ile Topçu (1999 ve 2001), Aydın (2017), Özcan (2006), Güngör (2017), Atagül, (2016), Şenol (2011) ve Örgе (2003) gibi Türk yazarlara ait çalışmalar incelenmiştir.

Bu kapsamda, deyim öğretimine ilişkin olarak Cavalla'nın, anlambilimsel ve kültürel yaklaşımı; Kühn'ün, tanıma-anlama-kullanma yöntemi; Jovanovic'in, dört aşamalı (farkındalık, uygun bağlamlara yerleştirme, karşılaştırmalı analiz ve üretim aşamaları) yöntemi; Gibbs'in, içerik belirleme yöntemi; Boers'un, etimolojik yöntemi ön plana çıkmaktadır. Ayrıca, Wu ve arkadaşları, teknolojiye dayalı öğrenme yönteminin, Li ve Hew, multimedya hikâye anlatımı yönteminin, Allen, simgesel hareketler yönteminin deyim öğretiminde etkinliklerini belirlemiştir.

Türk yazarlara gelince; deyim öğretiminde, Aydın, zihinsel imgeleme tekniğinin, Özcan, rol oynama tekniğinin, Güngör, diyalog yazma yönteminin, Atagül, filmlerle ve hikâyelerle öğretim yönteminin, Şenol, drama yönteminin, Örgе, resim ve hikâye destekli yönteminin etkinliğini ortaya koyan uygulamalar yapmıştır. Diğer yandan, Topçu, "Bağlam" ve "Karşılaştırma-Çeviri" yaklaşımlarını, Güneş, karikatürlerden faydalanmayı önermektedir.

Dolayısıyla, incelenen çalışmalar ışığında, geleneksel yöntemin dışında kullanılan farklı ve güncel öğretim yöntemlerinin öğrencilerin başarısında etkili olduğu bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Geleneksel öğretim yöntemlerinden farklı olarak güncel öğretim yöntemleri öğrencinin merkeze alındığı bir program tasarımı ile öğrenme başarısında olumlu yönde büyük bir etki yaratmaktadır. Özellikle, görsellere dayalı öğretim metodu ile video sunumlarının deyimlerin anlaşılmasını, akılda kalıcılığını geliştirdiği oldukça güçlü bir şekilde belirtilmekte ve uygulanması önerilmektedir. Bu incelemenin ışığında, çalışmamızda, görsellere (gerekirse video destekli) ve düz anlatıma dayalı öğretim metotları, karşılaştırmalı olarak uygulanacaktır.

2. YÖNTEM

Nicel araştırma yönteminin uygulandığı bu çalışmada, genellikle B2 seviyesindeki Fransızca kitaplarından detaylı incelemeler yapılarak belirlenen 39 deyim, önce bir anket kapsamında Marmara ve Galatasaray Üniversitesindeki Fransızca dersi veren on “yabancı” kökenli öğretim görevlisine uygulanarak görüşme formlarının değerlendirilmesi yapılmış ve “zor” olduğu değerlendirilenler yenileriyle değiştirilmiştir. Belirlenen Fransızca deyimlere ilişkin ön test 26 kişilik öğrenci grubuna 2003-2004 güz öğretim yılının başlangıcında uygulanmıştır. Uygulanan ön test 39 sorudan oluşmaktadır. Ön testten sonra sekiz haftalık bir öğretim planı yapılmış, öğretim sürecini müteakip son testin yapılmasına ve sonuçların değerlendirilmesine karar verilmiştir.

3. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

3.1. Ön testin uygulanması

Kolaylık ve zorluk açısından değerlendirilen 39 adet deyime ilişkin ön testin uygulanmasıyla elde edilen sonuçlar Microsoft Office Excel tablosuna aktarılmıştır. Excelde elde edilen sonuçlar ayrı ayrı analiz edilmiştir. Analizlerden elde edilen sonuçların son testte elde edilen sonuçlarla karşılaştırılarak bazı bulguların elde edilmesi hedeflenmiştir. Buna göre ilk analiz, en az ve en fazla hatanın yapıldığı deyimlerin ortaya çıkarılmasına yöneliktir (Tablo 1).

Tablo 1. Ön testin analizi

Deyimler	Yanlış Sayısı	Başarı %	Deyimler	Yanlış Sayısı	Başarı %
Il est temps de .. (...nin vakti geldi)	1	96	Broyer du noir (Kara kara düşünmek)	10	62
L'enfance de l'art (Çok kolay, çok basit, çocuk oynacağı)	1	96	Marcher sur la tête (Aklından zoru olmak, deli olmak)	11	58
Maigre comme un clou (Çöpten çelebi, çok zayıf)	1	96	Se mettre au vert (Kafa dinlemek için kırlara gitmek)	11	58
Quoi qu'il en soit (Her ne olursa olsun, öyle olsa bile, her hâlikârda)	1	96	Ce n'est pas la mer à boire (Bu atla deve değil ya, bu öyle güç bir iş değil)	12	54
Être trempé comme une soupe (Yağmurda iliklerine kadar ıslanmak, sucuk gibi ıslanmak)	1	96	Se jeter à l'eau (Aniden karar verip bir işin üstüne balıklama atlamak)	12	54
Être fort comme un turc (Çelik gibi olmak, taşı sıkırsa suyunu çıkarmak, çok güçlü olmak)	1	96	Jeter de la poudre aux yeux (Göz boyamak, yanıltmak)	12	54
Connaître une ville comme sa poche (Bir şehri avucunun içi gibi bilmek)	2	92	Couper le sifflet à quelqu'un (Birini boğazlamak, birinin lafını ağzına tıkmak, birini konuşturmamak)	12	54
Ça va pas la tête? (Kafayı mı yedin, deli misin nesin?)	2	92	Mettre les pieds dans le plat (Baltayı taş vurmak, çam devirmek, pot kırmak, gaf yapmak)	13	50
Être fou de qqn (Birine delicesine tutulmak, birisini deli gibi sevmek, birini çılgınlar gibi sevmek, çok âşık olmak)	2	92	Trembler comme une feuille (Korkunun etkisi altında yaprak gibi titremek, çok titremek)	13	50
Tomber dans le panneau (Faka basmak, tuzağa düşmek, aldatılmak)	2	92	Ne pas avoir la langue dans sa poche	13	50

Deyimler	Yanlış Sayısı	Başarı %	Deyimler	Yanlış Sayısı	Başarı %
			(Çenesi kuvvetli olmak, dili durmamak)		
Ce n'est pas tes oignons (Sana ne, seni ilgilendirmez)	3	88	N'avoir que la peau sur les os (Bir deri bir kemik olmak, derisi kemiklerine yapışmak, çok zayıf olmak)	13	50
Pleurer toutes les larmes de son corps (Göz yaşlarına boğulmak, katıla katıla ağlamak)	3	88	Passer un savon à qqn (Birine fırça çekmek, fırçalamak, azarlamak)	13	50
Trouver le filon (Köşeyi dönmek, kolay yoldan zengin olmak)	4	85	Avoir la chair de poule (Korkudan ya da soğuktan tüyleri diken diken olmak)	14	46
En avoir ras le bol (Canına tak etmek, canına yetmek, bıkmak, usanmak)	5	81	Se voiler la face (Gerçekle yüzleşmemek, hoşuna gitmeyen bir gerçekliği görmeyi reddetmek, inkâr etmek, kendini kandırmak)	14	46
Pleuvoir comme vache qui pisse (Çok ve hızlı yağmur yağmak, sel götürmek, bardaktan boşanırcasına yağmur yağmak)	5	81	En avoir gros sur la patate (Yüreği burkulmak, yüreği ezilmek, çok üzölmek, düş kırıklığına uğramak)	14	46
Ce n'est pas ma tasse de thé (Bu iş bana pek uygun değil, favori alanım değil, tercih ettiğim şey değil, bana uymuyor)	6	77	Etre bien dans sa peau (Kendisiyle barışık olmak, kendinden hoşnut olmak)	18	31
A vol d'oiseau (Kuş uçuşu-mesafe-, dosdoğru giderek, sağa sola sapmadan, kestirmeden giderek)	6	77	Mettre les petits plats dans les grands (Hiçbir masraftan kaçınmayarak davet vermek)	18	31
Tomber en panne (Arıza yapmak, bozulmak)	6	77	Avoir la langue bien pendue (Dili durmamak, çenesi düşük olmak, sürekli ve çok konuşmak)	20	23
Rire à s'en décrocher la mâchoire (Gölmekten kırılmak)	8	69	Prendre ses jambes à son cou (Tabanları yağlamak, hızlıca koşmak, kaçmak)	21	19
Couper l'herbe sous le pied de qqn (Birinin ayağını kaydırmak, ayağının altına karpuz kabuğu koymak)	9	65			

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, deyimler bazında başarı oranının %19 - %96 arasında değiştiği; yedi deyime ilişkin başarının ise %50'nin altında olduğu görölmektedir. Özellikle bu deyimlere öğretim aşamasında ağırlık verilmesi gerektiği düşünölmektedir.

Ön testte deyim bazında incelendiğinde, bazı deyimlerde düşük başarı sonuçları elde edildiği görölmekte; ancak öğrenciler tek tek değerlendirildiğinde, öğrencilerin başarılı oldukları görölmektedir. Bu kapsamda, Excelde yapılan diğer bir analiz ise ön testte öğrencilerin tüm deyimlere ilişkin gösterdikleri başarı durumunu göstermektedir. Ön testte deyimlere ilişkin öğrencilerin yaptıkları yanlışlara karşılık doğru işaretledikleri sorular daha fazladır. Ön testte öğrencilerin gösterdiği başarı ortalaması %66'dır. Bundan sonraki hedef, öğretim aşamasında bu başarı oranının daha da yukarılara yükseltilmesidir.

3.2. Deyimlerin Öğretilmesi

Koordinasyon ve inceleme sonucu tespit edilen bulgular ile ön testte belirlenen veriler çerçevesinde, 39 Fransızca deyim 26 öğrenciye öğretilmesi aşamasına geçilmiştir. Özellikle, başarı ortalamasının %66'dan daha üst seviyelere yükseltilmesi için en etkin öğretim metodunun bulunması hedeflenmektedir. Bunun için deyimlerin, sekiz haftalık bir ders planı çerçevesinde üç ayrı yöntem ile öğrencilere öğretilmesi amaçlanmıştır. Bu maksatla hazırlanan sekiz haftalık ders planı aşağıdadır (Tablo 2).

Tablo 2. Sekiz haftalık ders planı

BİRİNCİ HAFTA (Görsel Yöntem)	İKİNCİ HAFTA (Hikâye Yöntemi)	ÜÇÜNCÜ HAFTA (Anlatım Yöntemi)	DÖRDÜNCÜ HAFTA (Görsel Yöntem)
Pleuvir comme vache qui pisse	Mettre les petits plats dans les grands	Ce n'est pas tes oignons	Trembler comme une feuille
Connaitre une ville comme sa poche	Passer un savon à qqn	Se jeter à l'eau	Avoir la langue bien pendue
Ça va pas la tête?	Se voiler la face	L'enfance de l'art	Broyer du noir
Pleurer toutes les larmes de son corps	Être bien dans sa peau	Trouver le filon	Maigre comme un clou
Être fou de qqn	Se mettre au vert		Ne pas avoir la langue dans sa poche
BEŞİNCİ HAFTA (Hikâye Yöntemi)	ALTINCI HAFTA (Anlatım Yöntemi)	YEDİNCİ HAFTA (Görsel Yöntem)	SEKİZİNCİ HAFTA (Anlatım Yöntemi)
Couper le sifflet à quelqu'un	Couper l'herbe sous le pied de qqn	N'avoir que la peau sur les os	Mettre les pieds dans le plat
Rire à s'en décrocher la mâchoire	En avoir ras le bol	Tomber dans le panneau	Jeter de la poudre aux yeux
Marcher sur la tête	En avoir gros sur la patate	Tomber en panne	Ce n'est pas la mer à boire
Avoir la chair de poule	Prendre ses jambes à son cou	Être trempé comme une soupe	Ce n'est pas ma tasse de thé
A vol d'oiseau	Quoi qu'il en soit	Être fort comme un turc	Il est temps de ..

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, öğrencilere öğretilen 39 deyim üç ayrı öğretim yöntemine (anlatım, hikâye ve görsel) göre sekiz haftaya bölünmüştür. Her hafta beş deyim öğretilmiştir. Deyimler haftalara göre ayrılırken özellikle öğrenciler açısından kolay olabileceği değerlendirilenler, her öğretim yöntemine ait gruplara paylaştırılmıştır. Bu bağlamda, çalışmanın araştırma soruları şu şekilde sıralanabilir: Deyim öğretiminde, belirlenen öğretim yöntemlerinden birinin diğerlerine göre başarıya etki eden üstünlüğü var mıdır? Varsa bu yöntemin üstünlüğü ne kadardır?

İlk olarak, öğretim aşamasında düz anlatım yöntemiyle öğretilen deyimlerden bazıları örnek olarak gösterilecektir. Burada amaç, bu yöntemin öğrencilere nasıl uygulandığını açıklamaktır. Bu bağlamda, düz anlatım yöntemiyle öğretilen deyimlerden bir örnek aşağıda açıklanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Düz anlatım yöntemiyle öğretilen deyimlere bir örnek

Düz anlatım yöntemi:	
DEYİM: Ce n'est pas tes oignons (<i>sana ne, seni ilgilendirmez</i>)	
Deyime ilişkin açıklama	Düz anlatım
<ul style="list-style-type: none"> • Deyimin Fransızca karşılığı açıklanarak örnekler verilecektir: ✓ Signification : Ça ne te regarde pas ✓ Origine : Cette expression date du XXe siècle. Le terme « oignon » désigne en argot aussi bien les pieds que le cul. À l'origine, cela fait référence à une marque d'indépendance des femmes qui avaient un bout de terre à elles pour y cultiver leurs oignons et les vendre (L'Internaute.fr, "occupe-toi-de...", t.y.). ✓ Exemple (Populaire) : Ce n'est pas tes oignons, mêle-toi, occupe-toi de tes oignons, cela ne te regarde pas, occupe-toi seulement de tes affaires (Salianna french focus, "occupe-toi-de...", t.y.). ✓ Mêle-toi de tes affaires ; mêlez-vous de vos affaires ; ce ne sont pas tes oignons ; ça ne te regarde pas ; occupe-toi de tes affaires ; occupez-vous de vos affaires ; mêle-toi de tes oignons (Expressio.fr, "occupe toi de...", t.y.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen sınıfa deyim ne anlama geldiğini, deyim içindeki kelimelerin sözlük karşılıkları ile kastedilen karşılıklarının aynı olmadığını açıklayacaktır. Zira, sözlük karşılıklarına göre tercüme edildiğinde "bu senin soğanların değil" şeklinde yanlış bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Halbuki deyimde, "senin soğanların" ifadesi, "senin işin" anlamında kullanıldığı öğrencilere belirtilecektir. Bunun en önemli sebebinin de ülkeler arasındaki kültürel farklılıktan kaynaklandığı öğretmen tarafından açıklanacaktır. • İkinci olarak, deyim öğretildikten sonra öğrenciler tarafından "tekrarlama ve yeniden yazma etkinliği" başlatılacaktır. Yani, öğrencilere deyim anamları verildikten sonra, kendi cümleleriyle tekrar etmeleri ve anlamlarını yazmalarını istenecektir. <p>Tekrarlama ve yeniden yazma etkinlikleri öğrenme açısından kalıcılık sağlamaktadır.</p>

İkinci olarak, öğretim aşamasında kısa hikâyeler yöntemiyle öğretilen deyimlerden bazıları örnek olarak gösterilecektir. Burada amaç, bu yöntemin öğrencilere nasıl uygulandığını açıklamaktır. Bu bağlamda, kısa hikâyeler yöntemiyle öğretilen deyimlerden bir örnek aşağıda açıklanmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Kısa hikâyeler yöntemiyle öğretilen deyimlere bir örnek

Kısa Hikâyeler Yöntemi:	
DEYİM: Ce n'est pas la mer à boire (bu atla deve değil ya, bu öyle güç bir iş değil)	
Deyime ilişkin açıklama	Kısa hikâye metni
<ul style="list-style-type: none"> • Deyimin Fransızca karşılığı açıklanarak örnek verecektir. ✓ Définition : ce n'est pas si compliqué ; ce n'est pas la fin du monde ; c'est faisable (Expressio.fr, “la mer à boire”, t.y.). • Exemples (Paris-normandie.fr, “la-mer-boire”, t.y.): ✓ Deux minutes, ce n'est pas la mer à boire. ✓ Allons, allons ! Finir tes devoirs, ce n'est pas la mer à boire ! Ce n'est pas mission impossible (Memphis, “ce n'est pas la mer”, t.y.).	<ul style="list-style-type: none"> • Deyimin öğretimi için kısa hikâye aşağıdadır: « L'abandon de la paille en plastique ne sauvera pas les océans ni le monde. Mais, comme nous l'avons constaté pour les sacs en plastique et le tabagisme dans les lieux publics, les gens conscientisés adoptent de nouvelles habitudes, contribuent à faire évoluer les mentalités et favorisent des changements sociétaux plus importants. Siroter sans paille, ce n'est pas la mer à boire et cela permet de réduire considérablement la quantité de plastique que nous produisons et gaspillons » (Gaiapresse, “ce n'est pas la mer”, t.y.). • Metnin Türkçe tercümesi son not bölümündedir (I)

Üçüncü olarak, öğretim aşamasında görseller yöntemiyle öğretilen deyimlerden bazıları örnek olarak gösterilecektir. Burada amaç, bu yöntemin öğrencilere nasıl uygulandığını açıklamaktır. Bu bağlamda, görseller yöntemiyle öğretilen deyimlerden bir örnek aşağıda açıklanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Görsel yöntemle öğretilen deyimlere bir örnek

Görsel Yöntem:		
DEYİM: Connaître une ville comme sa poche (bir şehri avcunun içi gibi bilmek)		
Deyime ilişkin açıklama	Görseller (yanlış anlam)	Görseller (doğru anlam)
<ul style="list-style-type: none"> • Önce öğretmen deyimini Fransızca karşılığını açıklayarak örnek verecektir. ✓ Signification : Avoir une connaissance approfondie de quelqu'un ou de quelque chose (Linternaute.fr, “connaître comme sa poche”, t.y.). ✓ Exemples : ✓ Votre femme vous dit : « Fais attention de ne pas te perdre dans la forêt ! » et là vous répondez : « Il y a aucun danger chéri, je connais la forêt comme ma poche. » Si vous dites ça, encore une fois, ça veut dire que vous connaissez très bien la forêt, vous y allez souvent – c'est un endroit dans lequel vous passez beaucoup de temps – vous connaissez très bien chaque chemin, vous connaissez la forêt comme votre poche » (Francaisauthentique, “connaître comme sa poche”, t.y.).	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen deyimini asıl anlamını vermeyen temsili bir resim gösterir. Resme bakıldığında, “cebi gibi bilmek” anlamı ortaya çıkmakta olup asıl anlam bu değildir. Dolayısıyla burada, deyim kelime kelime tercüme edilmesindeki yanlış durum anlatılmaktadır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bu resimlerde ise deyim tam karşılığı olan “Paris'i avcunun içi gibi bilmek” ile ilgili durum canlandırılmak istenmiştir.
<ul style="list-style-type: none"> • Görsellerden sonra öğrencilere deyimle ilişkin kısa bir video izlettirilecektir VIDEO: https://www.francaisauthentique.com/connaître-comme-sa-poche/		

3.3. Son Testin Uygulanması

Anlatım, hikâye ve görsel öğretim yöntemleriyle, sekiz haftayı kapsayan deyim öğretimi tamamlanmış, sürecin sonunda öğrencilere son test uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Excel tablosuna aktarılmıştır. Excelde elde edilen sonuçlar ayrı ayrı analiz edilmiştir. Buna göre ilk analiz, en az ve en fazla hatanın yapıldığı deyimlerin ortaya çıkarılmasına yöneliktir (Tablo 5).

Tablo 5. Son testin analizi

Deyimler	Yanlış sayısı	Başarı %	Deyimler	Yanlış sayısı	Başarı %
L'enfance de l'art (anlatım)	0	100	Broyer du noir (görsel)	3	88
Être fort comme un turc (görsel)	0	100	Se jeter à l'eau (anlatım)	4	85
En avoir ras le bol (anlatım)	1	96	Couper l'herbe sous le pied de qqn (anlatım)	4	85
Quoi qu'il en soit (anlatım)	1	96	A vol d'oiseau (kısa hikâye)	4	85
Il est temps de .. (anlatım)	1	96	Ce n'est pas ma tasse de thé (anlatım)	4	85
Rire à s'en décrocher la mâchoire (kısa hikâye)	1	96	Pleurer toutes les larmes de son corps (görsel)	4	85
Connait une ville comme sa poche (görsel)	1	96	Jeter de la poudre aux yeux (anlatım)	5	81
Ça va pas la tête? (görsel)	1	96	Mettre les petits plats dans les grands (kısa hikâye)	5	81
Etre fou de qqn (görsel)	1	96	Trembler comme une feuille (görsel)	5	81
Se mettre au vert (kısa hikâye)	1	96	Ne pas avoir la langue dans sa poche (görsel)	5	81
Avoir la langue bien pendue (görsel)	1	96	En avoir gros sur la patate (anlatım)	7	73
Maigre comme un clou (görsel)	1	96	Ce n'est pas la mer à boire (anlatım)	8	69
Tomber dans le panneau (görsel)	1	96	Marcher sur la tête (kısa hikâye)	9	65
Tomber en panne (görsel)	1	96	Passer un savon à qqn (kısa hikâye)	9	65
Etre trempé comme une soupe (görsel)	1	96	Avoir la chair de poule (kısa hikâye)	11	58
N'avoir que la peau sur les os (görsel)	2	92	Mettre les pieds dans le plat (anlatım)	12	54
Ce n'est pas tes oignons (anlatım)	2	92	Etre bien dans sa peau (kısa hikâye)	12	54
Trouver le filon (anlatım)	2	92	Se voiler la face (kısa hikâye)	14	46
Couper le sifflet à quelqu'un (kısa hikâye)	2	92	Prendre ses jambes à son cou (anlatım)	19	27
Pleuvoir comme vache qui pisser (görsel)	2	92			

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, deyimler bazında başarı oranının %27 - %100 arasında değiştiği, iki deyimle ilişkin başarının %50'nin altında olduğu görülmektedir. Özellikle bu iki deyimle ilişkin ön testte de başarının çok düşük olduğu görülmüştür. Toplam 26 öğrenciden 19'nun hata yaptığı “**Prendre ses jambes à son cou**” deyimini dikkat çekmekte olup bu deyim için başarı oranı yaklaşık %27'dir. Son testte, deyim bazında bakıldığında bazı deyimlerde düşük sonuçlar elde edildiği görülmekte; öğrenciler tek tek değerlendirildiğinde ise öğrencilerin gösterdikleri başarı ortalamasının %83 olduğu görülmektedir.

3.4. Deyim Öğretim Yöntemlerinin Karşılaştırılması

Son testte elde edilen analiz sonuçlarına bakıldığında, ders planları kapsamında uygulanan anlatım, kısa hikâye ve görsel yöntemlerinin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, uygulanan öğretim yöntemlerinin karşılaştırması yapıldığında, hangilerinin daha fazla etkili olduğuna ilişkin analizin yapılması uygun olacaktır. Bu kapsamda, excel tablosunda bu üç yöntemin uygulandığı deyimlerin gruplandırılarak incelenmesi uygun olacaktır.

4. ANLATIM YÖNTEMİYLE ÖĞRETİLEN DEYİMLERDEKİ BAŞARININ ÖLÇÜLMESİ

Anlatım yöntemiyle öğretilen 14 deyim bulunmaktadır. Anlatım yöntemiyle yapılan öğretimden sonra yapılan son testle ilgili tespit edilen bilgiler aşağıdaki tablodadır (Tablo 6).

Tablo 6. Anlatım yöntemine ilişkin bilgiler

Anlatım Yöntemiyle Öğretilen Deyimler	Hata Yapan Öğrenci Sayısı	Doğru yapan öğrenci sayısı	Deyimlerdeki başarı yüzdesi %
L'enfance de l'art	0	26	100
En avoir ras le bol	1	25	96
Il est temps de ..	1	25	96
Quoi qu'il en soit	1	25	96
Ce n'est pas tes oignons	2	24	92
Trouver le filon	2	24	92
Se jeter à l'eau	4	22	85
Couper l'herbe sous le pied de qqn	4	22	85
Ce n'est pas ma tasse de thé	4	22	85
Jeter de la poudre aux yeux	5	21	81
En avoir gros sur la patate	7	19	73
Ce n'est pas la mer à boire	8	18	69
Mettre les pieds dans le plat	12	14	54
Prendre ses jambes à son cou	19	7	27
TOPLAM	70	294	Ortalama: 81

Tablo incelendiğinde, anlatım yöntemiyle öğretilen 14 deyim bulunmaktadır. Öğretimden sonra yapılan son testte deyimlerde belirlenen öğrencilerin yaptığı hata sayısı toplam 70; buna karşılık doğru sayısı 294'tür. Bu kapsamda, anlatım yöntemindeki başarı oranı %81'dir. En yüksek başarı oranı, %100 ile “**L'enfance de l'art**” deyimine aittir. Tablodaki en düşük başarı oranı, %27 ile “**Prendre ses jambes à son cou**” deyimine aittir. Bilindiği üzere, bu deyimle ilişkin ön testte de başarı oranı düşüktür. Deyimin öğrenciler tarafından öğrenilmesindeki zorluk, deyim kelime kelime çevrildiğinde, zihinlerde “**bacaklarını ensesinde yakalamak**” şeklinde bir anlama gelmesinden kaynaklanmaktadır. Buradan da deyimlerin Türkçeye bire bir çevrilmeden, olduğu gibi öğrenilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

5. KISA HİKÂYELERLE ÖĞRETİLEN DEYİMLERDEKİ BAŞARININ ÖLÇÜLMESİ

Kısa hikâyeler yöntemiyle öğretilen 10 deyim bulunmaktadır. Anlatım yöntemiyle yapılan öğretimden sonra yapılan son testle ilgili tespit edilen bilgiler aşağıdaki tablodadır (Tablo 7).

Tablo 7. Kısa Hikâyeler yöntemine ilişkin bilgiler

Kısa Hikâyeler Yöntemiyle Öğretilen Deyimler	Hata Yapan Öğrenci Sayısı	Doğru yapan öğrenci sayısı	Deyimlerdeki başarı yüzdesi %
Se mettre au vert	1	25	96
Rire à s'en décrocher la mâchoire	1	25	96
Couper le sifflet à quelqu'un	2	24	92
A vol d'oiseau	4	22	85
Mettre les petits plats dans les grands	5	21	81
Passer un savon à qqn	9	17	65
Marcher sur la tête	9	17	65
Avoir la chair de poule	11	15	58
Etre bien dans sa peau	12	14	54
Se voiler la face	14	12	46
TOPLAM	45	192	Ortalama: 74

Tablo incelendiğinde, kısa hikâyelerle anlatım yöntemiyle öğretimde, başarı ortalamasının %74 olduğu görülmektedir. En yüksek başarı oranı (%96) ve birer yanlış ile “**Se mettre au vert**” ve “**Rire à s'en décrocher la mâchoire**” deyimlerinde elde edilmiştir. İkinci sıradaki başarı oranı %92 ile “**Couper le sifflet à quelqu'un**” deyiminde elde edilmiştir. Başarı ortalamasının altında beş deyim bulunmaktadır.

Ortalamanın altındaki en düşük oran, %46 ile “**Se voiler la face**” deyimine ait olup bu deyim kelime kelime çevrildiğinde “**yüzüne peçe takmak**” anlamına gelmektedir. Öğrencilerin zihinlerinde bu şekilde canlanan deyimle ilişkin, yanlış bir yönelme olduğu değerlendirilmektedir.

6. GÖRSELLERİN KULLANIMI İLE ÖĞRETİLEN DEYİMLERDEKİ BAŞARININ ÖLÇÜLMESİ

Görsellerin kullanımı yöntemine gelince, bu yöntemle öğretilen 15 deyim bulunmaktadır. Görsellerin kullanımı yöntemiyle yapılan öğretimden sonra yapılan son testle ilgili tespit edilen bilgiler aşağıdaki tablodadır (Tablo 8).

Tablo 8. Görsel Yöntemle Öğretilen Deyimlere ilişkin bilgiler

Görsel Yöntemle Öğretilen Deyimler	Hata Yapan Öğrenci Sayısı	Doğru yapan öğrenci sayısı	Deyimlerdeki başarı yüzdesi %
Être fort comme un turc	0	26	100
Connait une ville comme sa poche	1	25	96
Ça va pas la tête?	1	25	96
Être fou de qqn	1	25	96
Avoir la langue bien pendue	1	25	96
Maigre comme un clou	1	25	96
Tomber dans le panneau	1	25	96
Tomber en panne	1	25	96
Être trempé comme une soupe	1	25	96
Pleuvoir comme vache qui pisse	2	24	92
N’avoir que la peau sur les os	2	24	92
Broyer du noir	3	23	88
Pleurer toutes les larmes de son corps	4	22	85
Trembler comme une feuille	5	21	81
Ne pas avoir la langue dans sa poche	5	21	81
TOPLAM	29	361	Ortalama: 93

Tablo incelendiğinde, görsel yöntemiyle öğretilen 15 deyim bulunmaktadır. Öğretimden sonra yapılan son testte deyimlere ilişkin öğrencilerin yaptığı hata sayısı toplam 29; buna karşılık doğru sayısı 361’dir. Dolayısıyla, görsel yöntemdeki başarı oranı %93 olup bu oran yüksek bir başarıyı göstermektedir. En yüksek başarı oranı, %100 ile “**Être fort comme un turc**” deyimine ait olup bu deyim bir Türkçe karşılığının da asıl anlamıyla örtüştüğü değerlendirilmektedir. Diğer yandan, başarı ortalamasının altında 5 adet deyim bulunmakta olup bunlardaki başarı oranı %81-%92 arasındadır. Kısacası, başarı oranının yükselmesinde görsellere dayalı yöntemin önemli bir rolü olduğu düşünülmektedir.

7. BULGULAR

Marmara Üniversitesi Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Bölümü 3. sınıf öğrencilerine Fransızca deyimlerin öğretiminde kullanılan *düz anlatım, kısa hikâyeler ve görsellere dayalı öğretim yöntemlerinin ne ölçüde öğrencilerin başarısında etkisi olduğunun ve en etkili yöntemin hangisi olduğunun* tespit edilmesi amacıyla yapılan bu araştırmada, 26 kişilik öğrenci grubuna önce 39 sorudan oluşan bir ön test uygulanmış; ön testte elde edilen bulgular, excel tablosuna aktararak ayrı ayrı analiz edilmiştir.

Öğretim öncesinde yapılan ön testte, 26 kişilik öğrenci grubu %66’lık bir başarı ortalaması elde etmiş; öğrencilere ayrı ayrı yöntemlerle öğretilen deyimlere ilişkin yapılan son testte, öğrencilerin tüm deyimlere ilişkin gösterdikleri başarı ortalaması %83 olarak tespit edilmiştir. Son testte başarısız öğrenci bulunmamakta olup bu başarı oranları öğretim yöntemleri bakımından önemli bir başarının sağlandığını göstermektedir. Bununla birlikte, deyimler tek tek, öğretim yöntemleri ile ön test/son test farklılığına göre incelendiğinde, özellikle öğretim yöntemlerine ilişkin önemli sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Daha önce,

sayısal olarak verilen deyimlere ilişkin bilgiler, müteakip paragraflarda yüzde olarak belirlenerek öğretim yöntemlerine göre kategorilere ayrılmıştır.

Düz anlatım yöntemiyle öğretilenlerden dört deyim dikkati çekmektedir. Bunların test sonuçlarına bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

• “**Prendre ses jambes à son cou** (tabanları yağlamak, hızlıca koşmak, kaçmak)” deyiminde, ön testte %19; son testte de %27 olan başarının sadece %8 oranında arttırılabildiği görölmektedir. Başarısızlıkta deyim zorluğu yanında öğretim yönteminin yetersizliğinin önemli bir rolü olduğu değerlendirilmiştir. Diğer yandan, deyim öğrenciler tarafından öğrenilmesindeki zorluğu, deyim “bacaklarını ensesinde yakalamak” şeklinde kelime kelime çevrilerek zihinlerde canlandırılmasından ve yanlış anlamaya yönlendirilmesinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Buradan da deyimlerin Türkçeye bire bir çevrilmeden olduğu gibi öğrenilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

• “**En avoir gros sur la patate** (yüreği burkulmak, yüreği ezilmek, çok üzölmek, düş kırıklığına uğramak)” deyiminde, ön testte %46; son testte %73 olan başarının %27 oranında arttırılabildiği görölmektedir. Öğretim sürecinin etkili bir şekilde uygulandığı bu deyimdeki başarıda, düz anlatımla da olsa deyim öğretilmesinde öğrencinin anlayacağı tarzda farklı örneklerle öğretimin pekiştirilmesinin etkili olduğu değerlendirilmiştir.

• “**Se jeter à l’eau** (Aniden karar verip bir işin üstüne balıklama atlamak)” deyiminde, ön testte %54; son testte %85 olan başarının %31 oranında arttırılabildiği görölmektedir. Öğretim sürecinin etkili bir şekilde uygulandığı bu deyimdeki başarıda, düz anlatımla da olsa deyim öğretilmesinde öğrencinin anlayacağı tarzda farklı örneklerle öğretimin pekiştirilmesinin etkili olduğu değerlendirilmiştir.

Kısa hikâyeler yöntemiyle öğretilenlerden altı deyim dikkat çekmektedir. Bunların test sonuçlarına bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

• “**Etre bien dans sa peau** (kendisiyle barışık olmak, kendinden hoşnut olmak)” deyiminde ön testte %31 ve son testte %54 olan başarının %23 oranında arttırıldığı ve nispi bir başarının elde edildiği görölmektedir. Bu deyimdeki düşük başarıda, deyim zorluğunun ve kısa hikâyenin basit, anlaşılır ve ilgi çekici olmayışının etken faktör olduğu değerlendirilmiştir.

• “**Mettre les petits plats dans les grands** (hiçbir masraftan kaçınmayarak davet vermek)” deyiminde, ön testte %31 ve son testte %81 olan başarının %50 oranında arttırıldığı ve önemli bir başarının elde edildiği görölmektedir. Bu başarının elde edilmesinde, kısa hikâyenin basit, anlaşılır ve ilgi çekici olmasının etkili olduğu değerlendirilmiştir.

• “**Se voiler la face** (gerçekle yüzleşmemek, hoşuna gitmeyen bir gerçekliği görmeyi reddetmek, inkâr etmek, kendini kandırmak)” deyiminde, ön testte ve son testte %46 oranında bir başarı elde edilerek başarı oranının arttırılamadığı ve beklenen başarının ortaya konulamadığı görölmektedir. Bu deyimdeki arttırılamayan başarı için deyim zorluğu ve hikâyenin ilginç olmamasının; dolayısıyla öğretim yönteminin etkisiz kalmasının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca, bu deyim kelime kelime çevrildiğinde “yüzüne peçe takmak” anlamına gelmektedir. Öğrencilerin zihinlerinde bu şekilde canlanan deyime ilişkin, yanlış bir yönlenme olduğu değerlendirilmektedir.

• “**Avoir la chair de poule** (korkudan ya da soğuktan tüyleri diken diken olmak)” deyiminde, ön testte %46 ve son testte %58 olan başarının %12 oranında arttırıldığı ve nispi bir başarının yakalandığı; çok fazla arttırılamayan başarı için öğretim yönteminin etkisi kadar deyim zorluğu ve hikâyenin ilginç olmayışı etken faktörler olarak ortaya çıkmaktadır.

• “**Couper le sifflet à quelqu’un** (Birini boğazlamak, birinin lafını ağzına tıkmak, birini konuşturmamak)” deyiminde ön testte %54 ve son testte %92 olan başarının %38 oranında arttırıldığı ve çok önemli başarı elde edildiği görölmektedir. Bu başarının elde edilmesinde, kısa hikâyenin basit, anlaşılır ve ilgi çekici olmasının etkili olduğu değerlendirilmiştir.

• “**Se mettre au vert** (Kafa dinlemek için kırlara gitmek)” deyiminde ön testte %42 ve son testte %96 olan başarının %54 oranında arttırıldığı ve çok önemli bir başarı elde edildiği gözlenmiştir. Bu başarının elde edilmesinde, kısa hikâyenin basit, anlaşılır ve ilgi çekici olmasının etkili olduğu değerlendirilmiştir.

Ayrıca bu deyim, kelime kelime tercüme edildiğinde “yeşillığe yerleşmek” gibi bir anlama gelmekte ve bu anlam da gerçek anlama yakın olduğu için başarının yüksek olduğu değerlendirilmektedir.

Görseller yöntemiyle öğretilenlerden üç deyim dikkat çekmektedir. Bunların test sonuçlarına bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

• “**Avoir la langue bien pendue** (dili durmamak, çenesi düşük olmak, sürekli ve çok konuşmak)” deyiminde, ön testte %23 ve son testte ise %96 olan başarı oranının %73 oranında arttırıldığı ve çok önemli başarı elde edildiği görülmüştür. Deyimdeki başarının elde edilmesinde görsel yöntemin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle, kullanılan görsellerin deyimde uygun olduğu ve öğrencilerin kavramasını kolaylaştırdığı düşünülmektedir.

• “**N’avoir que la peau sur les os** (Bir deri bir kemik olmak, derisi kemiklerine yapışmak, çok zayıf olmak)” deyiminde, ön testte %50; son testte %92 olan başarının %42 oranında arttırıldığı gözlenmiştir. Deyimdeki başarının elde edilmesinde görsel yöntemin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle, kullanılan görsellerin deyimde uygun olduğu düşünülmektedir.

• “**Broyer du noir** (Kara kara düşünmek)” deyiminde ön testte %62 ve son testte %88 olan başarının %26 oranında arttırıldığı görülmüştür. Deyimdeki başarının elde edilmesinde görsel yöntemin etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Deyim öğretim yöntemlerinin karşılaştırılmasına gelince; son testte elde edilen analiz sonuçlarına bakılırsa, uygulanan düz anlatım, kısa hikâye ve görsel yöntemlerinin her üçüyle de öğrenciler üzerinde başarı sağlandığı ve başarı yüzdelерinin sırasıyla; %81, %74 ve %93 oldukları görülmektedir. Dolayısıyla, yüzdelere bakılırsa her üç yöntemin de öğretimde etkili olduğu anlaşılmaktadır. Uygulanan öğretim yöntemlerinin kendi içinde hangisinin daha fazla etkili olduğuna bakıldığında, %93 başarı yüzdesi ile *görsellere* dayalı öğretim yönteminin yüksek başarı oranının elde edilmesinde önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Kısaca, görsel yöntemin diğer öğretim yöntemlerine göre daha etkili olduğu anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yabancı dil öğretiminin geçmişten bugüne durumu incelendiğinde dil söz varlığı içerisinde deyimlerin önemli bir yere sahip olduğu ve bu deyimlerin öğretimine yeteri kadar önem verilmediği görülmektedir (Güneş, 2009, s. 2-3). Ayrıca, “Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CECR-Cadre Européen Commun de Référence Pour les Langues)”nin ölçütlerine göre günlük yaşam içerisinde kullanılan deyimlerin öğrenciler tarafından öğrenilmesi için yabancı dil sınıfına getirilen ders materyalleri içerisinde deyimlere yer verilmesi gerektiği belirtilmektedir (CECR, 2006, s. 80-84). Günümüzde ise yabancı dil öğretiminde bu nedenle deyim öğretimine yönelme olduğu görülmektedir.

Dil öğretiminde özellikle günümüzde iletişimsel yaklaşımın yabancı dil sınıfları içerisinde kullanılmaya başladığı belirlenmiştir. Bu nedenle deyimlerin öneminin de daha belirginleşmeye başladığı görülmektedir. İletişimsel yaklaşım içerisinde deyimlerin ait oldukları dilin kültürünü oluşturan, yansıtan ve kavramsallaştıran, edimsel ifadelerin incelendiği belirlenmiştir (Güneş, 2009, s. 2-3).

Anadil ya da yabancı bir dili iyi bir şekilde kullanabilmek o dilin sözcükleri ve dilbilgisi kurallarını kullanmak yeterli olmamaktadır. Burada önemli olan nokta bireyin o dil içerisindeki özel oluşumları ve deyimleri bilmesi ile gerçekleşmektedir. Birey eğer deyimlere hâkim değilse bu durumda yabancılarla iletişim kurmakta zorlanarak, iletişim kopukluğunun yaşanmasına sebep olacaktır.

Diğer yandan, yabancı dil öğrenen bireylere, deyimlerin başlangıç düzeyinden itibaren verilmesi ve öğrenenlerin bir an önce yabancı dilin tüm gerçekleri ve incelikleri ile karşılaşılması gerekmektedir (Topçu, 1999). Yapılan çalışmalarda, yazılı ve sözlü söylemler içerisinde deyimleri kullanmanın öğrenciler üzerinde güveni arttırdığı, iletişim kurduğu bireylere saygı duymasını sağladığı belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen konular çerçevesinde, Marmara Üniversitesi Fransızca Mütercim Tercümanlık Bölümü 3. sınıf öğrencilerinden 26 kişilik bir grup ile yapılan bir çalışmada, Fransızca deyimlerin öğretiminde kullanılan *düz anlatım*, *kısa hikayeler* ve *görsellere* dayalı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin başarısındaki etkileri araştırılmış, yorumlanmış ve hem deyim bazında başarı oranı ayrı ayrı belirlenmiş hem de öğrencilerin bireysel başarısı ortaya konulmuştur.

Düz anlatım yöntemiyle öğretilenlerden dikkati çeken deyimlere bakıldığında, bazılarında başarılar elde edildiği, bazılarında ise önemli bir başarı elde edilemediği görülmüştür. Başarı sağlananlardan “**En avoir gros sur la patate**” ve “**Se jeter à l’eau**” deyimleri dikkat çekmektedir. Bunların başarılmasında, öğretim sürecinin etkili bir şekilde uygulanmasının ve düz anlatımla da olsa deyim öğretmesinde öğrencinin anlayacağı tarzda farklı örneklerle öğretimin pekiştirilmesinin etkili olduğu değerlendirilmiştir. Başarı sağlanamayan deyimlerden “**Prendre ses jambes à son cou**” deyimini dikkat çekmektedir. Başarısızlıkta, deyim zorluğu yanında öğretim yönteminin yetersizliğinin önemli bir rolü olduğu değerlendirilmiştir.

Kısa hikâyeler yöntemiyle öğretilen deyimlere bakıldığında, bazı deyimlerde başarılar elde edildiği, bazılarında başarı seviyesinin çok az değiştiği ve bazılarında da önemli bir başarı elde edilemediği görülmüştür. Bu kapsamda, “**Couper le sifflet à quelqu’un**” ve “**Se mettre au vert**” deyimlerinde başarının sağlanmasında, kısa hikâyenin basit, anlaşılır ve ilgi çekici olmasının etkili olduğu değerlendirilmiştir. “**Etre bien dans sa peau**”, “**Mettre les petits plats dans les grands**”, “**Se voiler la face**” ve “**Avoir la chair de poule**” deyimlerinde istenilen başarının sağlanamamasında, deyim zorluğunun yanı sıra kısa hikâyenin basit, anlaşılır ve ilgi çekici olmayışı ve öğretim yönteminin verimsiz olması etkilidir.

Görseller yöntemiyle öğretilenlerden dikkati çeken deyimlere bakıldığında, deyimlerin tamamında istenilen başarının elde edildiği görülmüştür. Başarı sağlananlardan “**Avoir la langue bien pendue**”, “**N’avoir que la peau sur les os**” ve “**Broyer du noir**” deyimleri dikkat çekmektedir. Bu deyimlerden özellikle, “**Avoir la langue bien pendue**” deyiminde en yüksek başarı artış oranı elde edilmiştir. Görseller yöntemiyle öğretilen deyimlerdeki yüksek başarının elde edilmesinde genel olarak görsel yöntemin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle, kullanılan görsellerin deyimle uygun olduğu düşünülmektedir.

Diğer yandan, düz anlatım, kısa hikâye ve görsel yöntemlerinin etkinliklerine bakıldığında, uygulanan öğretim yöntemlerinin her üçüyle de öğrenciler üzerinde başarı sağlandığı görülmektedir. Ancak, öğrenci grubu üzerindeki %93 başarı oranı ile *görsellere dayalı* yöntemin diğer öğretim yöntemlerine göre daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, öğretim yönteminin etkinliği yanında deyimlere ilişkin verilen örnekler, sınıfta yapılan pekiştirme çalışmaları, kısa hikâyelerin ilginçliği, görsellerin deyimle bire bir yansıtmadaki ve hafızada kalıcılığı sağlamadaki başarısı önemli faktörler olarak ortaya çıkmaktadır.

SON NOT

(I) “Plastik pipetten vazgeçmek ne okyanuslara ne de dünyaya bir şey kazandırmaz. Ancak halka açık yerlerde plastik poşetlerle ve sigara içmeyle ilgili yaptığımız gibi, bilinçli insanlar yeni alışkanlıklar edinir, tutumları değiştirmeye yardımcı olur ve daha büyük toplumsal değişimi teşvik eder. Pipetsiz yudumlamak, atla deve değildir ve ürettiğimiz plastik miktarını ve atık miktarını önemli ölçüde azaltır.”

KAYNAKÇA

- Allen, L. Q. (1995). Effects of Emblematic Gestures on the Development and Access of Mental Representations of French Expressions. *Modern Language Journal.*, 79 (4), (521-529).
- Atagül, Y. Y. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Atasözü ve Deyim Öğretiminde Film ve Hikâye Tekniklerinin Etkililik Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Aydın, B. (2017). The Effect of Mental Imaging Technique on Idiom Comprehension in EFL Learners. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*, 5 (4), (201-212).
- Boers, F. vd. (2007). Presenting figurative idioms with a touch of etymology: more than mere mnemonics? *Language Teaching Research*, 11, (43–62).
- Cavalla, C. ve Labre, V. (2009). L’enseignement en FLE de la phraséologie du lexique des affects. Agnès Tutin et Iva Novakova. Le lexique des émotions et sa combinatoire lexicale et syntaxique, *Ellug*, (1-16).
- Expressio.fr, “occupe toi de...”, <https://www.expressio.fr/expressions/occupe-toi-de-tes-oignons-ce-ne-sont-pas-tes-oignons>, (Erişim: 21.03.2024).
- Expressio.fr, “la mer a boire”, <https://www.expressio.fr/expressions/la-mer-a-boire>, (Erişim: 2.03.2024).

- Francaisauthentique, “connaitre comme sa poche” <https://www.francaisauthentique.com/connaitre-comme-sa-poche/>, (Erişim: 27.03.2024).
- Gaiapresse, “ce n’est pas la mer”, <https://gaiapresse.ca/2017/09/siroter-sans-paille-ce-nest-pas-la-mer-boire/>, (Erişim: 27.03.2024).
- Gibbs, R. W. Jr. vd. (1997). Metaphor in Idiom Comprehension. *Journal of Memory and Language*, 37, (141–154).
- González-Rey, I. (2007). Les Identités de Genre Dans Les Expressions Idiomaticques du Français. Interculturalidad y lenguaje, T. I, El significado como corolario cultural. *Granada Lingvistica-Serie Collectae*. Granada. (253-263).
- Güneş, S. (2009). Yabancı Dil Öğretiminde Deyim Öğretimi: Yöntemler, Teknikler ve Uygulamalar. *Dilbilim*, (22), (1-15).
- Güngör, Z. Y. (2017). Fransızca Yabancı Dil Öğrencileriyle Deyim Öğretimi Üzerine Bir Uygulama. *Kesit Akademi Dergisi (The Journal of Kesit Academy)* Yıl: 3, (8), (98-122).
- Jovanovic, I. (2017). Le traitement des expressions idiomaticques dans certains manuels de FLE. *Revue du Centre Européen d'Etudes Slaves*. Paris. (1-16).
- Kühn, P. (1992). Phraseodidaktik. Entwicklungen, Probleme und Überlegungen für den Muttersprachenunterricht und den Unterricht DaF. *Fremdsprachen Lehren und Lernen*, (21), (169–189).
- Lecler, A. (2003). Isabel González-Rey (2002), La phraséologie du français. *Cahiers de Praxématique*, 41. <https://doi.org/10.4000/praxematique.2690>, (Erişim: 02.03.2024).
- Linternaute.fr, “occupe-toi-de...”, <https://www.linternaute.fr/expression/langue-francaise/6706/occupe-toi-de-tes-oignons/>, (Erişim: 02.03.2024).
- Linternaute.fr, “connaitre comme sa poche”, <https://www.linternaute.fr/expression/langue-francaise/18516/connaitre-quelque-chose-ou-quelqu-un-comme-sa-poche/>, (Erişim: 11.03.2024).
- Memphis, “ce n’est pas la mer”, https://memphis.typepad.com/la_vie_de_memphis/2011/12/encore-des-expressions-heureusement-ce-nest-pas-la-mer-%C3%A0-boire.html, (Erişim: 03.03.2024).
- Örge, F. (2003). *İlköğretim I. Kademe Beşinci Sınıfta Deyimlerin Öğretimine İlişkin Kullanılabilecek Aktivitelere Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Özcan, C. (2006). *Using the Role-Play Technique in Teaching English Idioms to Enhance Communicative Effectiveness of EFL Learners*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Paris-normandie.fr, “la-mer-boire” <https://www.paris-normandie.fr/id301847/article/2022-04-29/reduire-ses-dechets-ce-nest-pas-la-mer-boire-pour-les-collegiens-de-cleres>, (Erişim: 21.02.2024).
- Salianne french focus, “occupe-toi-de...”, <https://saliannefrenchfocus.wordpress.com/2015/07/03/expression-occupe-toi-de-tes-oignons/>, (Erişim: 02.02.2024).
- Şenol, Z. (2011). *Deyimlerin Yaratıcı Drama Yöntemiyle Öğretimi*. Yüksek Lisans Tezi Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Topçu, N. (1999). Fransızca ve Türkçede rakamlı deyimlerin karşılaştırmalı incelemesi ve Fransızca yabancı dil öğretiminde kullanımları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15, (173-180).
- Topçu, N. (2001). Fransızca ve Türkçe Renk İsimleri İçeren Deyimlerin Karşılaştırmalı İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20, (131-140).
- Wu, Wen-Chi Vivian, I-Ting Doris Lin, Michael W. Marek ve Fang-Chuan Ou Yang (2021). Analysis of English Idiomatic Learning Behaviors of an Audio-Visual Mobile Application. *SAGE Open*. 1–17.
- Yenigün, D. (2014). *L’enseignement Des Expressions Idiomaticques Dans Les Classes de FLE*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Fransızca Öğretmenliği Bilim Dalı.